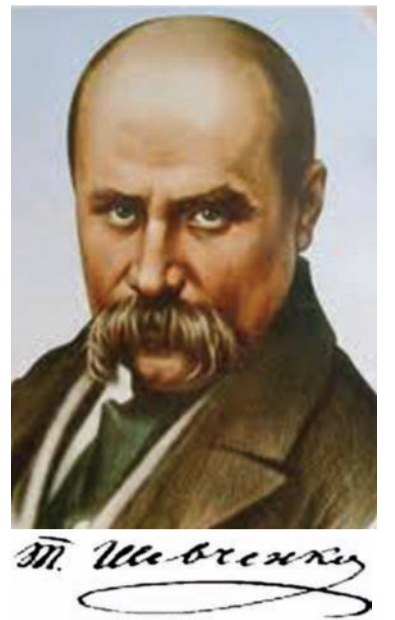

Український ВІСНИК

Часопис Союзу Українців Румунії. Рік видання XXV. № 19-20 (жовтень) 2018

*Яблука, яблука,
Яблука осінні,
Ах, чому ж ви, яблука,
Всі зірвались з гілля?*

*Всі соковиті, запашині,
У ясне сонечко удались,
Немов би діточки малі
Від мамі-гіллячка зірвались.*

Прочитайте:

- ❖ *Робоча поїздка Посла України в Румунії до повіту Марамуреш*
- ❖ *Як позначиться міграція на чисельності української громади?*
- ❖ *Фестиваль пісні і танців «Свято в моєму селі»*
- ❖ *Закарпаття під прицілом ворожих сил*
- ❖ *Хвилююча зустріч після 30 років*
- ❖ *Трафунки – усілякі*
- ❖ *Сторінка гумориста*
- ❖ *Дитячі сторінки*

Як позначиться міграція на чисельності української громади?

Після грудневої Революції 1989 року ми готові були повірити у дива. Одне з цих див було те, що в умовах свободи і демократії стане відома, нарешті, реальна чисельність українського населення Румунії, бо ми були глибоко переконані, за часів комуністичної диктатури, що реальна цифра українців навмисне применшувалася під час переписів населення. Тому з нетерпінням і тривогою чекали першого чесного демократичного перепису, запитуючись, чи національна свідомість українців мала достатньо часу прозріти за три роки свободи.

Результати не були на рівні оптимістичних сподівань. Тому ось, що писав я у першому числі «Нашого голосу» за 1992 рік після першого демократичного перепису під заголовком «Українців у Румунії тільки 67 тисяч». Стаття мала полемічний характер і починалася

так: «Те чого за певними ознаками ми боялися, сталося: результати перепису населення у Румунії показують, що українців тільки 67 тисяч /правда, на 11 тисяч більше проти перепису 1977 року – 56 тисяч/. Мабуть, кожен, хто вважає себе українцем і ним записався, після першого шоку і великого розчарування, поставив запитання: хіба нас так мало – на Мараморощині, Буковині, в Банаті, Добруджі та в інших повітах країни? Відповідь може бути тільки одна: ні, нас набагато більше. Не вісімсот тисяч, не півмільйона, як дехто «розщедрився» на неймовірні і нереальні цифри, а принаймні втричі більше. Це підказує здоровий глузд...»

І аргументував переліком зон компактного проживання українців, переліком українських населених пунктів, імовірних причин несповнення наших надій, вважаючи, що наступні переписи будуть ближчими до реальності.

Хто міг тоді подумати, що перепис 1992 року буде «піком» чисельності української громади і що згодом вона піде на постійний спад?

Я був оптимістом і в розмові про наші гаразди і негаразди з покійним Корнелієм Регушем виражав переконання, що за наступними переписами чисельність української громади зросте. А він, раціональніший, не погоджувався зі мною, аргументуючи, що через кілька років, наприклад, на Буковині підростуть покоління українців, котрі у школі рідної мови не вчилися, дома нею майже не розмовляли, будучи собі такими «гібридами», що достеменно не знають хто вони, що процес денаціоналізації, хоча не примусовий, триватиме, так би мовити, натурально через брак національної свідомості у тих, кому треба буде визначитися хто вони.

На жаль, Корнелій Регуш був правий: за наступним переписом населення українців поменшало на добрих кілька тисяч. Тодішній провід Союзу українців Румунії не виявляв реальної стурбованості таким явищем, і так дійшлося до того, що зараз наша громада налічує тільки 51 тисячу. Найзагрозливіше становище у Сучавському повіті, де за останнім переписом українцями записалося трохи більше 5000 тисяч, тоді як за попереднім їх було близько 10 тисяч.

Та ось, Румунія стала повноправним членом Європейського Союзу, внаслідок чого її жителі одержали всі права громадян об'єд-

наної Європи, включно право на працю в європейському просторі. І за останні роки вони масово почали користуватися цим правом – так виникла трудова, краще сказати заробітчанська, міграція за кордон – в Італію, Іспанію, Німеччину та в інші країни. Феномен міграції був викликаний зuboжінням сільських та міських жителів, які внаслідок краху індустрії, закриття шахт та інших кризових явищ перехідного періоду залишилися безробітними. Отож, міграція викликана не міражем побачити інші краї, а кризою на ринку праці. А розвинуті європейські країни потребували саме дешевої робочої сили, насамперед некваліфікованої, в землеробстві, будівництві, у сфері послуг. І так, за останні роки з Румунії на заробітки виїхало приблизно чотири мільйони чоловік, багато з них цілими сім'ями. Ще гірше, що, замануті високими заробітками, почали емігрувати й спеціалісти – лікарі, інженери, майстри, висококваліфіковані робітники. Більшість з них назавжди осідають у розвинутих європейських країнах.

Не оминула заробітчанська міграція і румунських українців, які переважно живуть у сільському середовищі, де ніде лея заробити.

Немає у Сучавщині, на Мараморощині, в Банаті, Тульчанському повіті села чи міста, звідки не виїхало б за кордон сотні й тисячі українців. Одні їдуть тільки на сезонні роботи, заробляють гроші і будують вдома хати, стягаються на певні статки. Часто закордонним заробітчанином є тільки один член сім'ї. Тоді маємо надію, що до кінця він повернеться додому і, якщо вважає себе українцем, то запишеться ним під час перепису населення. Та коли виїжджає ціла сім'я, то це вже втрата для української громади.

Ми, себто СУР, не маємо статистичних даних про те скільки українців мігрувало на заробітки в Європу. Мабуть, немало тисяч, з яких вагомий процент додому не повернеться, головно з числа молодих заробітчанин.

Ефект трудової міграції для української громади не може не відбитися на результаті наступного перепису населення, який наближається – тоді побачимо скільки нас буде за офіційною статистикою; розуміється, буде менше, хоча перепис охоплює і мігрантів, але сумніваємося, що українці, які працюють в Італії чи Іспанії, «пригадають» свою справжню національність.

На жаль, СУР у цій справі нічим не може зарадити, він, як неурядова організація, не має економічних важелів, а друкованим словом чи піснею голодних не нагодуєш і не одягнеш. Можемо тільки старатися якнайкраще робити свою справу у духовній сфері, сприяти шкільництву рідною мовою, захищати інтереси українців у Парламенті, сподіваючись, щоб заробітчанська міграція не забрала безповоротно багато тисяч українців.

Було б незле, якби Союз українців Румунії за допомогою місцевих органів /примарій/ провів «перепис» трудових мігрантів з населених пунктів зон із компактим українським населенням, щоб мати певний прогноз щодо результатів наступного перепису.

Це могла б зробити сурівська комісія з соціальних питань.

Михайло МИХАЙЛЮК

РОБОЧА ПОЇЗДКА ПОСЛА УКРАЇНИ В РУМУНІЇ ДО ПОВІТУ МАРАМУРЕШ

9-10 жовтня 2018 року Посол України в Румунії Олександр Баньков перебував у робочій поїздці до повіту Марамуреш.

Посол розпочав свій візит до регіону відкриттям виставки «Україна 1932-1933. Геноцид голодом», створеної за участі Українського інституту національної пам'яті, Національного музею

«Меморіал жертв Голодомору» та Міністерства закордонних справ України. У заході взяли участь мер міста Сігету Мармаціей, депутат від української громади у Парламенті Румунії Микола-Мирослав Петрецький, місцеві журналісти, активісти Союзу українців Румунії, а також представники місцевих наукових кіл.

Експозиція відкрита в актовому залі комплексу Гредіна Морій. Виставка експонуватиметься і у Меморіалі жертв комунізму у місті Сігету Мармаціей, а також в Українському ліцеї імені Т. Шевченка.

Виставка триватиме до кінця листопада цього року.

Під час відкриття заходу слово взяли Посол України в Румунії Олександр Баньков, депутат від української громади у Парламенті Румунії Микола-Мирослав Петрецький та мер міста Сігету Мармаціей Хорія Васіле Скублі.

Була відзначена важливість вшанування цієї трагедії задля недопущення подібних явищ у майбутньому.

Представники румунської сторони висловили повну підтримку реалізації таких проектів і у майбутньому.

Відвідання українського ліцею ім. Тараса Шевченка

Під час перебування у Марамуреші Посол України в Румунії Олександр Баньков відвідав Український ліцей ім. Т.Г. Шевченка у м. Сігету Мармаціей, школи та ліцеї з українськими секціями та групами у населених пунктах Верхня Рона, Русково та Поляни.

Під час зустрічей з керівниками і викладачами зазначених навчальних закладів обговорювалися їх сучасні нагальні проблеми та шляхи їх вирішення, у тому числі за участі української сторони та Союзу українців Румунії.

ЗУСТРІЧ ПОСЛА США З УКРАЇНЦЯМИ ПОВІТУ МАРАМУРЕШ

11 жовтня 2018 року Посол США в Румунії Ханс Клем під час робочого візиту до Сігету Мармаціей зустрівся з головою Союзу українців Румунію, депутатом Миколою Мирославом Петрецьким, провідом Філії Марамуреш та українцями повіту.

Під час зустрічі обговорювалися різні проблеми, а саме парте-

нерство між США та Румунією, важливість демократичних цінностей, співпраця між більшістю та українцями Румунії, а також про діяльність Союзу українців Румунії.

Домовлено про підтримання постійного діалогу з Посольством з метою сприяння у встановленні контактів з навчальними закладами України та обміну досвідом з актуальних питань організації навчального процесу рідною мовою.

У м. Сігету Мармаціей Посол провів також зустріч з Вікарієм Українського православного вікаріату Румунської Православної Церкви отцем Іваном Піцурою.

Також проведено окрему зустріч з активом та керівництвом філії Союзу українців Румунії в повіті Марамуреш.

Обмінялися думками щодо актуальних питань забезпечення прав і свобод української громади регіону, погодили конкретні спільні кроки і заходи у напрямку вирішення існуючих проблем.

Зустріч Посла України з керівництвом повіту Марамуреш

10 жовтня 2018 року Посол України в Румунії Олександр Баньков провів зустріч з Головою Повітової ради Марамуреш Габріелем Зетя, Субпрефектом повіту Александром Косма, а також з представниками повітового інспекторату освіти.

Обговорили питання активізації процесу проведення ремонтних робіт в Українському ліцеї імені Тараса Шевченка в місті Сігету Мармаціей, а також тематику українсько-румунського двостороннього співробітництва на регіональному рівні, зокрема ряд нагальних інфраструктурних проектів, започаткованих між Закарпатською обласною державною адміністрацією, Повітовою Радою і Префектурою Марамуреш.

Серед іншого відзначена важливість започаткування робіт з будівництва мосту через р. Тиса.

Проект покликаний значно поживити двосторонній обмін, зокрема в економічній сфері як на регіональному, так і на загальнодержавному рівні в цілому.

ПОСОЛЬСТВО УКРАЇНИ

Ні з ким рідним словом перемовитися

Вона викладачка англійської мови в одній з шкіл міста Сучави. Звідки родом – не знаю. Але знаю, що вона українка. Бо ось вона якось поскаржилася своїй колезі: все нібито гаразд, та, на жаль, немає з ким порозмовляти по-українськи. А так їй хочеться рідним словом перемовитися!

Це в місті, в якому живуть сотні українців! Візьміть телефонну книгу і переконаєтеся, що на кожній сторінці чи не третина прізвищ – українські. Не скажу, що більшість телефонних абонентів володіє українською мовою. Багато з них тільки українського походження – їх батьки чи дідусі й бабусі були українцями, і, може, не вони винні, що не знають рідної мови.

Але, крім них, денационалізованих обставинами і долею, в Сучаві є немало українців, здебільшого з навколишніх українських сіл, які вдома розмовляли материнською мовою, навчалися цією мовою у школі, ще не забули її. Невже наша викладачка не зустрічала таких людей серед знайомих, сусідів? Напевно зустрічала, але спілкувалася з ними порумунськи, бо так «годиться» у цьому великому буковинському місті. По-українськи хіба з батьками на селі, чи на базарі. Справді, українську мову рідко почуєш на вулиці міста, для цього треба піти на базар у торговий день (четвер), куди приходять торгувати тітки з Іпотешт, Дарманешт, Марицеї або Шербівців. Що робити викладачці? Йти на базар і, купуючи петрушку, помідори, набалачатися з тіточками, наслухатися їх бесіди? А може, їй хочеться порозмовляти на професійні теми, культурні, життєві?

А втім, мені (і не тільки мені) не дивно, що в Сучаві на українців нападає раптова «амнезія», коли йдеться про рідну мову. Бувало, не раз зустрічаю знайомих, яких знаю з Серетського ліцею, а вони, коли звертаюся до них по-українськи, відповідають якось неохоче, наче боязко, немовби чимось провинилися, і при першій нагоді, маючи затруднення з певним словом, переходять на румунську, вибачаючись, що, мовляв, рідна мова забувається, бо...

Чи не тому з десятків тисяч українців Сучавського повіту за останнім переписом населення свою справжню національність підтвердило лише понад п'ять тисяч?

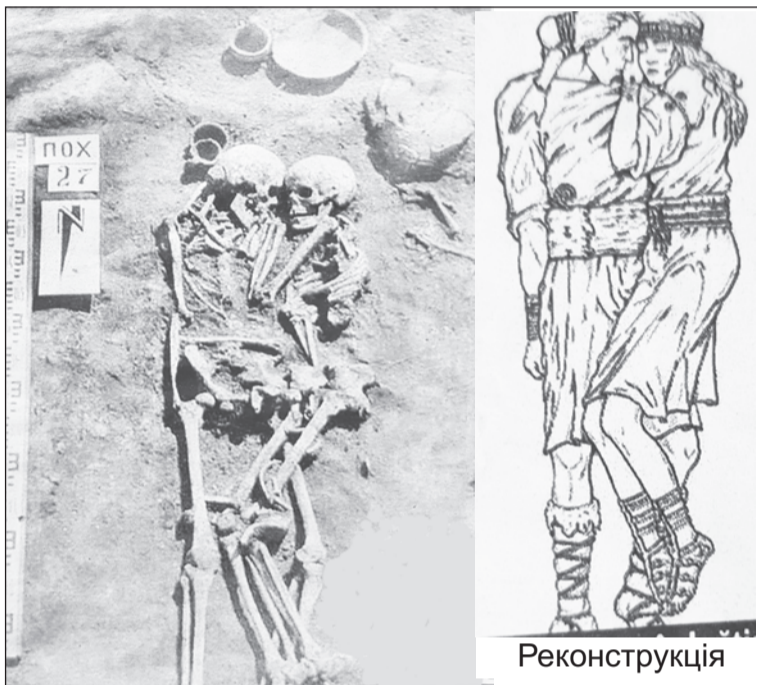
«Так ніхто не кохав...»

Тонкий лірик, вічно закоханий український поет Володимир Сосюра писав: «Так ніхто не кохав. Через тисячі літ лиш приходиться потрібне кохання...»

Та, виявляється, що поет «помилявся». Бо він не міг знати, що таке /безсмертне/ кохання існувало ще 3000 літ тому, у Бронзову еру, на території, яка волею історії стала Україною. Що там жили Він і Вона, котрі

стануть доісторичними Ромео і Джульєтою і будуть відкриті українським археологом, професором Миколою Бандрівським під час розкопок поховань поблизу села Петриків у південній околиці міста Тернопіль. Там було відкрито скелети чоловіка і жінки, які були поховані обнятими.

За припущеннями професора Бандрівського, молода жінка не могла пережити смерті свого коханого і лягла живою поруч нього у могилу. Можливо, перед тим вона випила отрути, але немає сумніву, що коли гріб покривали землею, жінка була ще живою...

Реконструкція

Відкриття це унікальне, бо в усіх інших похованнях Бронзової ери жінок і чоловіків хоронили окремо.

«Я прочитала твою книжку...»

Цей трафунок стався майже півстоліття тому і жив у моїй пам'яті та серці дотепер як дорогий спогад.

Я, молодий журналіст, повертався з від'їзду до рідної Буковини і в автобусі на трасі Серет-Сучава зустрівся з бувшою учителькою румунської мови пані Вайнеш. Я до неї привітався, звісно, по-румунськи, а вона, несподівано, каже мені чистою українською мовою: «Михайлику, я прочитала твою книжку». /Це була моя збірка малої прози «Біле-пребіле поле», Критеріон, 1974/.

Та пишу ці рядки не аби похвалитися, а хочу підкреслити, що в ті роки у багатоетнічному місті Сереті /українці, румуни, євреї, поляки, німці, липовани/ майже всі мешканці, більше чи менше, балакали по-українськи, і тому не дивно, що пані Вайнеш, єврейка, звернулася до мене українською мовою. Дивна була та річ, що вона прочитала мої опові-

данья...

А все пішло від того, що після появи збірки «Біле-пребіле поле» я мав зустріч з читачами в серетській книгарні, на яку прийшло і кілька викладачів українського ліцею, випускником якого я був, а серед них бувший директор Богдан Яричевський, викладач російської Ілля Курилюк та інші, яких не запам'ятав. Тоді й пішла поголоска, що один з випускників ліцею, себто я, став письменником і надрукував книжку. На той час інші двоє моїх колег, Василь Клим і Іван Непогода, ще не дебютували своїми збірками. Отож, в той час, коли наша література «ставала на ноги», я перший «прославив» Серетський український ліцей, що для моїх краян, включно для місцевих педкадрів, стало «сенсацією».

На жаль, нині в Сереті українська мова занепала і навіть багато українців уже забули рідну мову... І парадокс: друкуємо все більше української літератури, та читачів від цього не примножилося...

«Керничка»

Це не криниченька з тужливої народної співанки /«Гей у полі три криниченьки, любив козак три дівчиньки...», а старовіцька народна гра у «Керничку», якою бавилися пастушки-підлітки, хлопці і дів-

чата, коли гонили у поле на пашу вівці і корови, і яким завидували дівчатка-підрустки і хлопці-шмаркачі. Завидували, бо гра була з поцілунками і порятунками.

А гра була така:

Дівчина лягала на руки іншої дівчини і розпачливим голосом волала помочи: «Ой, топлюся! Рятуйте!» Її запитували: «Хто буде тебе рятувати?»

Тоді «потопаюча» називала хлопця, за яким потайки зітхала: Іван, Петро, Микола...

Обранець подавав їй руку і рятував з «кринички», а за це вона мусила його поцілувати...

Гра давно забулася, та й де тепер побачиш підлітків-пастушків, а якщо побачиш, то вони забавляються мобільними телефонами, слухають модну музику...

Михайло МИХАЙЛЮК

Перший дзвінок

Новий шкільний рік у Серетському технічному коледжі «Лацку Воде»

Понеділок, десяте вересня. 1235 учнів V-XII-их класів знову сіли за парти в Серетському технічному коледжі «Лацку Воде». Урочистість відкриття нового навчального року відбулася на спортивній базі коледжу у присутності учнів, родичів

та педкадрів, а разом з ними були директор коледжу проф. Юліяна Дойна Пую і заступник директора, інженер проф. Антонію Мустяца. Від Мерії міста Серет був присутній мер Адріан Попою, а також був і Сорін Лазареску, представник Поліції. У коледжі у навчальному 2018-2019 році діють 48 класів з такими профілями: гімназія, філологія, філологія з викладанням на українській мові, хімія-біологія, математика-інформатика, клас текстильно-шкіряного профілю, транспорт, професійне автомобільне навчання.

Після релігійного служіння директорка коледжу Юліяна Дойна Пую, звертаючись до присутніх, сказала: «Дорогі учні, дорогі родичі, шановні присутні, бажаю вам в цей день гарного настрою і успіхів. Бажаю всім учням і викладачам міцного здоров'я, щирого прагнення до нових знань. Хочу ще побажати, щоб ні один день навчання не пройшов марно, щоб у вашому розумі завжди вистачало місця для нових та цікавих знань, щоб те, що здається неможливим, легко давалося, щоб завжди вистачало часу на навчання і відпочинок. З усією теплотою серця цього дня висловлюю подяку за щоденну напружену працю пердкадрам, які щиро діляться своїми знаннями, виховують молоде покоління, свідомих громадян нашої держави. Нехай новий навчальний рік буде кращим за попередній і всі ваші бажання стануть реальністю.»

В продовженні директорка коледжу прочитала повідомлення від Сучавського шкільного Інспекторату: «Шановні педкадри, дорогі батьки та учні. Перший день школи завжди чекає учнів з емоціями та надією. Викладачі готові до початку нав-

чального року з проектами на наступний період. Школа будуватиметься з людьми, з тими, хто розуміє важливість освіти, одночасно сприяючи прогресу суспільства. Учні Сучавщини мали гарні результати на національному рівні і на двох бакалаврських сесіях. Початок цього навчального року стоїть під знаком Великого Об'єднання, нагоди радісного святкування для кожного з нас.

Дорогі учні, бажаємо вам, щоб мали гарний навчальний рік, щоб навчилися корисним речам і раділи досягненнями. Дорогі колеги та батьки, бажаємо вам сили праці, наполегливості та очікуваних результатів.»

В продовженні взяв слово мер міста Адріан Попою, який у своїм виступі сказав: «Сьогодні, коли були відкриті двері нового навчального року 2018-2019 року, хочу від щирого серця побажати учням Серетського технічного коледжу «Лацку Воде» багато здоров'я і нових успіхів в цьому навчальному році. Бажаю педкадрам здоров'я, сили в навчальній роботі і успіхів.»

У своєму слові представник Серетської Поліції Сорін Лазареску сказав: «Вам, учням, Румунська Поліція бажає мати рік повний успіхів з гарними результатами. Ми гарантуємо, що серед тих, хто пропонує вам підтримку і безпеку, це є ми, поліція.»

Далі кожен класний керівник, разом з своїми учнями, пішов до класу на перший урок і роздавання шкільних підручників.

Микола МАЙДАНЮК

Фото автора

Хвилююча зустріч після 30 років

22 вересня 2018 року в Серетському технічному коледжі імені Лацку Воде відбулася емоційна зустріч випускників 1988 року. Організатором зустрічі були Джета Ватаришин /Ботезат/ та її сім'я з допомогою Георгія і Астріди Маріч, під керівництвом проф. Тудоріци Пупезе – колишньої класної керівниці XII-ого класу «А».

Випускниками XII-ого класу «А» були: Євген Андрюк, Доріна Барбе, Аурел Бойчук, Аурел Кіцан, Габрієла Костюк, Каталін Котор, Данієла Кучуряну, Флорін Кушнір, Дан Доркач, Ліліана Дранка, Дору Егупов, Крістіна Федюк, Родіка Франтюк, Джорджета Георгіан, Аура Гауриш, Делія Іванічук, Аді Жолобай, Касіан Лаурік, Флорін Маґа, Георге Маріч, Крістіан Мельничук, Лівіу Мокрей, Беноне Олар, Адріян Попою, Марчел Пуріче, Михаїл Семенчук, Данієл Серединчук, Лакріміоара Смоляк, Дан Спосуб, Крістіна Станікевіч, Корнелія Цікало, Мірела Ціпеу, Крістіна Варвара, Дойна Ватаману, Джета Ватаришин, Флорін Вербіце і Отілія Зебреньук.

Викладачами випуску 1988 р. були: Іван Кідеша, Флорін Крицу, Тудоріца Пупезе, Дмитро Василюк, Йон Чобану, Марінета Серединчук, Орися Зебреньук, Джорджета Костюк, Николай Майданюк, Ілля Курилюк, Лідія Бучицька, Діну Олар і Константін Лукулеску.

Всі присутні на зустрічі зібралися в класі, де колись одні з них вчилися. На зустріч прийшли 24 випускники з 37-их /один

помер/, а 12 не відповіли на заклик організаторів. Зустріч почалася хвилиною мовчання за тих, котрі покинули назавжди своїх колишніх колег. Після цього розпочався головний момент так званого уроку виховання, де читався каталог XII-го класу «А» колишнім класним керівником Тудоріцою Пупезе. Після читання каталога колишні випускники згадали різні моменти з учнівського життя, розповідали про свою працю, про свою сім'ю, про дітей і про внуків. У своїм слові організаторка зустрічі Джета Ватаришин /Ботезат/ подякувала колегам

за те, що пройшли на цю зустріч, а також подякувала і професорам за їх присутність у цей емоційний момент, доповнивши цю прекрасну картину випуску. «Бажаю Вам, дорогі колеги, багато здоров'я, щоб насолоджувалися своїми дітьми та внуками. Хочу подарувати Вам, дорогі, шановні вчителі і колеги, на пам'ять медаль, виготовлену для цієї зустрічі», – сказала вона.

У своїм виступі випускник Серетського коледжу ім. Лацку Воде Адріян Попою, мер міста Серет, подякував організаторам зустрічі за зусилля організувати її, а також подякував присутнім професорам за їх невтомну роботу за кафедрою: «Дорогі професори, без вашої турботи ми б не досягли сьогодні таких успіхів у нашому житті. Ще раз бажаю Вам багато здоров'я і зустрітися здоровими через 5 років.

Перша частина зустрічі закінчилася шампанським, а друга частина відбулася в ресторані «Mușata - 2» де забава з музикою тривала кілька годин.

Микола МАЙДАНЮК

Фото автора

ГЕРБ СЕЛА БАЛКІВЦІ БІЛЯ МІСТА СЕРЕТ ЯК ІЛЮСТРАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО МІСЬКОГО ГЕРБІВНИЦТВА

Назва села Балківці походить від поняття балка, що означає суху або з тимчасовим водотоком долину з плоским дном (поселення розташоване в глибокій долині потоку Гора-єць). Як самостійна громада село засноване в 1784 році (можливо і право на свій герб отримано саме тоді). Правильне написання назви села Балківці румунською мовою Bălcauți, угорською Laudonfalva, німецькою Balcoutz, польською Balkiwsi. Згідно найдавнішого з відомих зараз результатів переписів мешканців Балківців 1823 року в селі зафіксовано 650 осіб. За даними перепису населення 2002 року у селі проживали 1536 осіб. Наразі найдавніші історичні згадки щодо Балківців знайдено за 1430 рік. Першою документальною згадкою про Балківці наразі є «Дарча грамота молдавського воєводи Штефана Путнянському монастиреві на село Балківці від 10 вересня 1471 року, оформлена в Сучаві». Мова документу слов'янська. Суть документу: «Стефан воєвода дав грамоту в тому, що він купив у Оани, брата Олексі мечника, за сто двадцять татарських золотих село Балковці і тепер дарує його Путнянському монастиреві.» (Джерело: Українські грамоти XV ст. Київ, Наукова думка, 1965. стор. 118-120). Тоді ці землі (з 1349 року) належали до Молдавського князівства, а столицею була Сучава (1385-1572 роки). Очолював князівство (господарював) в той період воєвода Штефан Великий (1457-1504 роки). В період його правління, граючи на протиріччях Угорського королівства, Польщі та турків, Молдавському князівству вдалося домогтися свого максимального розквіту. «Від 1774-го року Буковина була дієчим володінням династії Габсбург-Льотрінґен, а від 1806-го року складовою частиною Австрійського Цісарства». З наведеного зрозуміло, що поселення Балківці має давню та насичену подіями історію, про що свідчить наявність у нього уже в ті стародавні часи свого гербу, опис якого наведено нижче. До речі, наведені мною варіанти гербів отримані з відкритих джерел.

Відомий зараз герб села Балківці це: червоний щит без оточення; в центрі щита біле серце, пробите горизонтально зліва направо чорною стрілою; над щитом зображення кам'яної без бійниць міської стіни з класичною бойовою вежею-воротами в центрі. Найімовірніше відомий зараз варіант гербу Балківців затверджений на основі попередніх зображень вже за часів виділення Буковини в окремий коронний край у складі Габсбурзької монархії у 1849 році. Зрозуміло, що датування появи гербу та автентичність відомого зараз зобра-

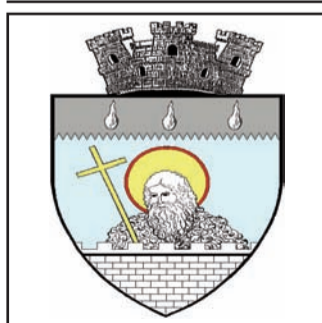
ження потребує подальшого уточнення. Згідно класичних принципів європейської геральдики червоний колір щита символізує хоробрість, мужність, любов, а також кров, пролиту в боротьбі проти загарбників. Сам геральдичний щит французький старий, загострений донизу. Відомо, що в гербовнику К. Лінда, виданому в 1885 році, історичні герби практично не зазнали ніяких змін за винятком того, що вони були зображені на французькому щиті. До речі, у виданні «Австро-угорського гербовника» 1890 року герб Буковини вміщено в бароковому (німецькому) фігурному щитку без оточення (як правило, оточення щитка гербів того періоду не затверджено цісарськими грамотами, а розроблялося додатково). Думаю, що в ранніх варіантах 13-14-го століть тип щита був слов'янський, що є логічним на цих землях. Внаслідок «лихоліття турецької займанщини» десь з 1500-го року буковинські й молдавські міста занепадали, майже безслідно зникало «давнє знаківництво». Біле серце на фоні щита свідчить про чистоту, незаплямованість, істинність, вірність балківчан. Серце пробите стрілою є визнаною алегоричною емблемою страждань за віру та батьківщину. А ось вид (практично схематичний) та колір стріли, абсолютно горизонтальний напрямок її враження та характер самого проникнення (в цьому випадку без жодної деталізації рани) теж потребує коментарів фахівців. Досить поширене в геральдиці населених пунктів зображення над щитом кам'яної міської стіни з бойовою вежею-воротами в центрі символізує стратегічне значення населеного пункту як форпосту (зокрема щодо столиць Молдавського князівства Серета (1365-1385 роки) та Сучави (1385-1572 роки). Відомо також, що зображення фортечного муру означало наявність у поселенні своєї влади. А ось тип вежі (ворота), кількість бійниць та зубців може про щось свідчити додатково. Чорний колір загального фону гербу скоріш за все символізує журбу, смуток і скорботу з приводу трагічних подій в історії краю та поселення. Правда, відомі варіанти гербу на білому фоні, що може бути грубою помилкою. Можливо хтось з буковинських істориків або геральдистів внесе ясність в дане питання.

Даною публікацією запрошую краєзнавців та мешканців, які цікавляться історію, з інших населених пунктів Буковини поділитися на сторінках цього видання своїми знаннями та матеріалами щодо гербів відповідних громад, поселень, територій. В перспективі може скластися досить цілісна збірка «Герби стародавніх населених пунктів Буковини», яка слугува-

тиме довідковим матеріалом з історії краю. Тобто сформується гербовник з геральдичними описами. Впевнений, що в процесі публікації та їх обговорення дізнаємось багато цікавого та важливого з історії поселень, краю та країни в цілому. А почати, як на мене, доцільно з гербу першої столиці Молдавського князівства — Серета (1365-1385 роки), яке вперше згадується як місто у 1334 році. Між іншим, воно відзначається як руське місто у Волощині в «Списку руських міст 1370-1390 років». «Досі не вдалося достеменно встановити часу створення міського герба Серета, однак припускається, що він сягає своїми початками середньовіччя». Опис герба Серета, поданий в статті Р. Климкевича «Герби міст Буковини», геть не схожий за стилем на відомий нам варіант. Втрачено декілька принципових деталей. Правда, головне збережено — на блакитному полі зображення святого Івана Предтечі, який держить золотий високий нахилений улівो хрест. До речі, герб цього міста має кілька беззаперечно схожих рис (форма щита, кам'яна вежа над ним тощо) з обговорюваним гербом Балківців та й виконаний він в подібній стилістиці. Думаю, що це не випадково. Науковцями доведено, що відомі зараз варіанти гербів розроблені в 30-х роках 20-го століття (тоді всі згадані території входили до складу Королівства Румунія). Зокрема до цієї думки спонукає аналіз більш раннього, періоду Габсбурзької монархії, та пізнішого, часів Румунського королівства, варіантів гербу Чернівців. Схожі думки викликає й споглядання гербів міста Сучава та Ясси, які теж свого часу були столицями Молдавського князівства (правда, Ясси територіально вже не Буковина) та історичного центру Мараморощини міста Сигіт-Мармороський (який відповідно теж розташований поза Буковиною). Правда, ці два регіони тісно пов'язує мармароський воєвода Богдан I, який в 1349 році фактично заснував Молдавське князівство (в османських джерелах Богданія, у слов'янських джерелах Русо-Валахія). Тому і схожість гербів так чітко простежується. Більш того, елементи гербу Молдавського князівства відзначаємо на обговорюваних гербах стародавніх населених пунктів Буковини. А ось схожість гербів Сукмара (місто в північно-західній Румунії, на румуно-угорському етнічному кордоні) та вищенаведених міст потребує фахового аналізу.

Підсумовуючи наведене слід визнати абсолютну правоту Р. Климкевича, який завершив свої розвідки «Герби міст Буковини» такими словами: «Гербовництво міст Буковини є для українського геральдиста безсумнівною заохотою до дальших відносних дослідів, а покищо й передусім до відшукування й збереження гербових і печатних пам'яток, яких велика кількість загрожена в сучасності остаточною затратою».

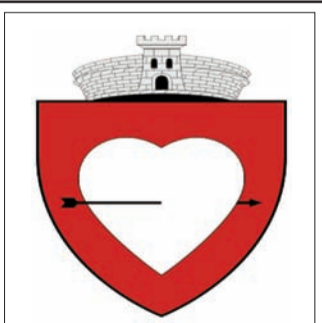
Ярослав ОДОВІЧУК
спеціально для «Українського вісника»

Герб міста Серет 1922

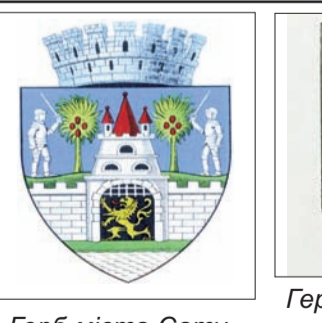
Герб міста Сучава 1922.

Герб села Балківці 1930

Герб міста Сигіт 1922

Герб міста Сату-Маре (Сукмар) 1922.

Герб міста Серет в гербовнику Г. Штреля 1904 року

Фестиваль пісні й танців «СВЯТО

Це латинське прислів'я можна вважати європейським відлунням етико-моральних вчень старокитайського мудреця Кон Фу-цзи (VI ст. до н.е.).

Балківці – 30 вересня 2018

Не місце красить людину, а людина прикрашає місце.

(«*Non homo locum ornat, non ornat hominem locus*» – латинське прислів'я.)

Що даний фестиваль став головним традиційним святом села свідчить серйозна підтримка з боку головних авторитетів місцевої адміністрації – Мерії та

Постулат, згідно з яким постійне етико-моральне удосконалення людини відкриває дорогу до удосконалення суспільного порядку, став ідейним підґрунтям конфуціанства і водночас світилом релігійної, суспільної і політичної складових китайської культури.

У нашій Європі, від ідеальної Республіки грецького філософа Платона, – він твердив, що наскільки філософи не будуть провідниками, а провідники філософами, настільки лихо не припиниться у

суспільному житті і в людському взагалі – до сьогоднішніх Демократій досить рідкісно можна повторювати відомі з Святого Письма (Йоан:19-5) слова Понтійського Пилата – Ось людина!..

*

Але впертим оптимістам завжди щастить! Нещодавно я був запрошений – в якості бывшего викладача і директора Балківської школи та ініціатора-наставника різних форм шкільних культурних виявів молоді на сцені культурного дому цього села – на вагомому духовному подю Балківської громади – **Фестиваль пісні і танців «Свято в моєму селі»**, дев'ятий випуск, ініціатором та головним організатором якого є людина особливого таланту, виняткової чутливості та людяності – **Петро Шойман**. Ось людина, яка прикрасила духовний простір села Балківці не тільки славнозвісним ансамблем «Козачок» але й відкриттям і плеканням-збагаченням української місцевої та народної пісенної скарбниці.

Задумано було організувати і мати свій фестиваль - як признався мені сам Петро Шойман, – дев'ять років тому і разом з добрими дру-

зями та щирими українцями села та за підтримкою Мерії був підготовлений перший випуск. Тому що мали в розпорядженні короткий час, цей фестиваль відбувся разом із храмом села, тобто вшануванням Покрови Пресвятої Богородиці. І ось вже дев'ятий випуск.

Місцевої Ради громади Балківці, Культурної Асоціації «Козачок» та Союзу Українців Румунії як місцевого, так і національного рівня.

Запрошеними до участі у цьому духовному святі села були відомі українські солісти та гуртки – **Феліція Облизнюк, Данієла Прікіч, Біанка Чорнобрива, Радун Маланчук, Ансамбль «Коломийка» з Серету, Ансамбль «Червона калина» і вокальний гурт «Негостинські голоси» з Негостини, Ансамбль «Козачок» з Балківців** та сусідські румунські солісти та гуртки – **Лаура Гайдеу, Віоріка Думбраве, Резван Чобану, Ана-Марія Роман, Анастасія і Теодора Сесерман, Делія і Деніса Бабалян, Аліна Захаріє, Нослія Чоботару, Юліяна Логін, Ансамбль «Стежарелул» з Кажвани, Ансамбль «Сіретул» з Серету, Ансамбль «Кодрішо-рул» з Дорнешт, гурт інструменталістів «Інедіт».**

До вітального слова на сцену, влаштовану в адміністративному центрі села, запрошено представників головних місцевих установ: мерії, школи та церкви.

Як головний відповідальний за все те, що рухається матеріально і духовно в громаді Балківці, **Василь Шойман – мер громади**, вітає з приходом гостей, артистів, газдів села, молодь та дітей, котрі відгукнулись і поточного року на запрошення бути разом і збагатити таким чином духовні надбання місцевості. Теплощирими словами підкреслює заслуги найактивніших організаторів, викладачів Петра

Шоймана та Конвалії Григорійчук, а також постійне залучення школи і церкви. Зокрема оцінює фінансову, і не тільки, підтримку з боку СУРу в здійсненні цієї плідної багатокультурної емуляції.

На закінчення оголошує важливу зміну в організуванні фестивалю. Якщо почався та організувався разом із святом місцевого храму – **Покрови Пресвятої Богородиці (1 жовтня)**, то від поточного року **Фестиваль пісні і танців «Свято в моєму селі»** відбуватиметься в останню неділю перед святом місцевого храму. Ця зміна, по суті, вже й почалася віднині.

Я вповні згідний з відокремленням свят храму від культурного свята, хоч виховний душевний та духовний вплив обох є назаперечним. Але обрядодіяння зовсім різні. Традиційними складовими свята храму є святе Богослужіння в церкві, угощення біля церкви місцевими газдами сторонніх, спільний обід з гостями кожної сім'ї, танці або «стренсура», як кажуть у нас на Буковині, а закінчується балем, зазвичай в культурному домі. Танці, данець або «стренсура» відбуваються просто неба, на толоці в Негостині, наприклад, але і в інших селах, центром котрих є загорода для танців та підвищення для музики, зазвичай духового оркестру/фанфари, вважаються розважальною частиною храму. Окрім танцювальної розваги головним моментом цієї складової було введення в парубки/дівки тих молодих

Євсебій ФРАСИНЮК

Фото автора

В МОЄМУ СЕЛІ» – ІХ-ий випуск

ків, які сягали рівня певної вікової зрілості та матурної етико-моралі. Це робили калфи, тобто парубки-організатори танців, оголошуючи: віднині цей/ця парубок/дівка (називали ім'я) входять у парубки/дівки! Давали хлопцеві дівку, чи дівчині парубка, котрі вводили їх у танці.

Гості бували, бувають і по сьогодні, двох категорій: знайомі/друзі із сусідніх місцевостей та рідня із далеких місцевостей, котрі приходили зрідка в село, раз у рік і тоді на храм, де була приємна нагода зустрінутись з колишніми знайомими/друзями (це коли ще не існувало мобільних телефонів з фейсбуком!).

Фестиваль – це культурна подія, складовими якої є артистичні виступи на сцені та публіка. Між ними потрібно створити духовний симбіоз передавання-сприймання культурних цінностей, симбіоз який забезпечує духовне, етико-моральне зростання/удосконалення людини. Хто ще не втямив, що розвага це одне, а культурна подія інше, нехай глибоко протлумачить значення дотепного українського прислів'я «Хрущ – не м'ясо, коза – не худоба!...»

танці і разом з нашими гуртками возвеличують життєву красоту всього сотвореного Всевишнім. Ось чому потрібні такі люди/особи-

стості, які б організували культурні події, ось чому потрібна публіка, яка б була присутньою душевно і духовно, ось чому потрібно, щоб відбувався отой духовний симбіоз передавання-сприймання культурних цінностей кожного етносу зокрема та у співжитті зі всіма!

*

Як правило, я завжди спостерігаю уважно за кожним виступом, бо завжди появляється і нове, а пропустити новинку, яка б вона не була, стало б непротримим «гріхом» для серйозного глядача, тим паче для репортера-публіциста. Сьогодні, з фотоапаратом в руці, одним оком старався не випустити жодного моменту із виступів на сцені, а другим оком спостерігав за публікою. Дві речі звернули мені окрему увагу. Перша стосується того, що позаду публіки було місце для дитячих розваг. Родичі дітей чи старші брати слідили уважно за малюками, які користувались/насолоджувались такими установками але й позирали на сцену, бо хотілося побачити і почути і звідти. Це поповнило моє переконання, що рацію мали мер громади та головні чинники духовного виховання в цьому селі відокремити розважальні діяння від культурних подій і пронизити у глибину суті певних народних традицій та звичаїв.

По-друге, я спостерігав за кількома глядачами – родичами виконавців на сцені. Мені знайомі багато з них, бо працював викладачем у Балківцях 22 роки. На їхніх обличчях були легко помітні найглибші переживання, а в очах так чітко можна прочитати: це мій син! Це моя дочка! Це наша утіха і гордість!

*

Після кожного виступу, гостей фестивалю запрошували до місцевого культурного дому, де волонтери зі складу Культурної асоціації «Козачок» угощали традиційними храмовими стравами. Це, насправді організування і виховання!

Доречно зауважила суть фестивалю і директор балківської школи пані **Секстілія Герасе**. Вона сказала, що це свято села стало емблематичним символом духовного потенціалу громади Балківці, яскравим виявом культивування фольклору, культурних надбань, отриманих від предків та збагачення цієї скарбниці новими своєрідними виступами, а тодішній чудовий осінній сонячний день створив надзвичайні умови цьому духовному піднесенню.

Парох місцевої церкви, преподобний отець **Козмін Куку**, сконстатував, що кращої «преамбули» для вшанування свята Покрови Пресвятої Богородиці, яке відбулося наступного дня (1 жовтня), не могло бути як тільки отакий фестиваль. Талант людини – це Божий дар для духовного виховання всіх нас, а талановиті особи – це Божі місіонери, котрих ми повинні прийняти з великою любов'ю у найглибші куточки нашого єства. Без цього ми були б «мертві душі», за висловом відомого світу письменника українського походження Миколи Гоголя. Хай залишиться надалі цей фестиваль головним вступним духовним моментом церковного свята нашого села!

*

Почалися виступи солістів та самодіяльних колективів. Ведуча Конвалія Григорійчук представляла з неабияким талантом артистичний меседж, специфіку жанру та самобутність кожного зокрема. Солісти-професіонали чарували публіку різноманітністю власного репертуару та оригінальним виконанням. Наша буковинська гуцулка Феліція Облизнюк представила сюїту коломийок та кілька пісень на тему відчуження, а такий сюжет глибоко ринув у душу присутніх, члени родини котрих працюють на чужині. Розслабили це душевне напруження танцювальні колективи. Виступаючи по категоріях покоління, молоді виконавці неначе постійно змагались, стараючись бездоганно виконувати рухи, передавати, здавалося безпосередньо, глядачам оту невпинну молоду енергію, яка служить граціозно творінню краси в динаміці кожного виду танців. Наші українські народні костюми артистів начебто суперничали різноманітним барвам осені, створюючи враження, що природа ввійшла у

СТАН, ПОВЕДІНКА І НАТУРА ГУЦУЛА

В Румунії взагалі представляли і продовжують представляти фальшиво історію гуцулів, цієї етногеографічної групи українців. Авторами цієї фальсифікації є преса, телебачення, також деякі музеї історії та етнографії. Наприклад, Богдан Лупеску, редактор журналу «Formula As», тому кілька років взявся описувати гуцулів і прибув до Молдови Сулиці Сучавського повіту, зайшов до корчми і почав «документуватися» про гуцулів. Один, дуже ласкавий споживач, на ім'я «Лельо», розказав йому все» про гуцулів, своїми кінями повіз редактора до табуну коней гуцульської породи в Лучину і, нарешті, вийшов репортаж, в якому автор пише, що у гуцулів руки, як лопати, червоні, аж запалені, очі виходять із орбіт і т.д. Правда, у лісоруба долоні розвинуті, а якщо запалене лице і очі наче виходять з орбіти – це наслідок алкоголю. Нераз прибували журналісти із камераманами у наше село Ульму робити репортажі про гуцулів, але нічого не знали про них. Я бачив такий документальний фільм. У ролі гуцула був інженер Касіян Балабащук із Молдовиці, який з великим пафосом підтримував, що гуцули – це окремий народ, що має свою мову, обряди і т.д. Фальсифікації про гуцулів, по-моєму, з'явилися через дуже поверхове документування. Ніхто не хоче читати українських дослідників, беруться за інформаторами із дуже тоненькою підготовкою і тому редактори друкованої преси, різних телебачень, а також викладачі історії та доктори в науці великий і славний український народ поділили на рутенців, гуцулів та українців. Навіть є й такі, що ділять гуцулів на польових та лісових. Це наш обов'язок дати відповідь незнайкам та лиходійникам, організуючи симпозиуми, круглі столи та інші зустрічі на цю тему, в першій мірі із нашим субетносом, щоб знали правильно історію, звичаї, побут та взагалі, культуру українського народу. Хто хоче знати справжню історію гуцулів, то хай продовжує і дізнається, що ця етнічна група належить до великого українського народу.

А реал гуцулів – це Галичина, Закарпаття та Буковина, – території, що входили до складу Київської Русі. Правда, у глибокій давнині, гуцулів називали уцями, уцулами, уличами, навіть осілими кельтами.

Кожен хотів показати гуцула із якоюсь своєю вигодою, а не так, як насправді воно є. Але всі сходилися в одному: цей народ Карпат вирізнявся боротьбою за свободу проти всіх поневолювачів в усі часи. Ще візантійський імператор Костянтин Багрянородний (900-959 рр.) у своїй книзі «Як керувати народами», згадує, що «уци» можуть успішно воювати навіть із печенігами, одні тільки «уци» і живуть у горах. У відомій «Пісні про Роланда» у XII ст. фіксується політично-етнографічне поняття Русі і згадується про уличів – дуже подібних до гуцулів. Навіть монгольські літописи згадують і описують поширено про Карпати та їх населення. А це було 1240 року, перед нападом на Київ орд. Професор Яків Головацький вказує, що гуцул різко відрізняється від румунів, з якими межує.

Великий учений і патріот України Федір Вовк підтримує, що гуцули – українці, саме українці, а не просто, як це було прийнято їх називати, – слов'яни.

До цього всього додаємо, що слово «гуцул» вже з'ясовано. Етнограф Юрій Боберський у Львівському журналі «Гражда» пояснює, що це слово походить із санскриту. Ця заслуга належить українському досліднику В. Кобилюху, котрий у 2000 році розшифрував, зокрема, слово «гуцулія». Це слово складне, в якому частина «гуцу» – означає шум, гамір, а частина «лія» – течія, плин. Ці слова дають просторне значення. Отже, слово «гуцулія» – це простір, на якому шумить течія. Де шумна течія? Лише у гірських річок і потоків. Хто міг таку територіальну назву вживати? Очевидно, жителі низинних територій, де вода в руслах рік пливе тихо, спокійно, повільно. Отже гуцулія – це термін, яким означений край гірських шумливих річок і потоків! Звідси висновок, що гуцули не зайшли, а корінні мешканці цього краю.

А який гуцул натурою, поведінкою? Він щось любить, а щось відкидає

назажди, і то незмінно – з глибини віків і понині. Не дає над собою панувати, бореться. Іде в опришки, гине. Його сини продовжують татову справу, і так – з покоління в покоління. Не терпить образи гонору, гідності, не дасть себе принизити, над кривдиником помститься, як треба, його покарає за приниження гідності, а не за корову чи за межу. Тримається свого гонору з діда-прадіда, своїх церковних свят, обрядів. Любить показатися на людях, любить подивитися на інші звичаї, пригостити якнайліпше чужинця, але в свій край господарювати не пускає. Охоче ходить далекими краями на заробітки на чужину, радо повертається до своїх гір, де будує нові просторі хати, жениться, бере дівчину гуцулку, робить гонорове весілля. Тоді, може, підходить приповідка:

«Не той гуцул, що погуцуливи...
А той гуцул, що в горах родивси...»

Гуцул – твердий, бо й земля, що його носить, тверда. Він ніколи не млявий, не байдужий до того кого або що любить, до волі, до праці, до свого краю, до коханої. Його ніколи не б'є жінка, бо, як каже, трошки «груба» гуцульська пословиця – «То не бик, котрого корова б'є». Все ж таки, є чутки, що десь «корова біла бика...». Взагалі його кохана живе у вільному режимі. Він її не тиранить і не хвалить. Він може її

зрадити, а вона, навмисно, так само. І він боїться її втратити не менше, ніж вона.

«Іду літо літувати, білі вівці пасти.
Мабуть, маю цього літа без любка пропасти.
Товаришу, я ті лишу, не посваримоси,
Бо дівчина - не машина, не поділимоси.
Товаришу, товаришу, будемо си бити,
Не ходи там, де я хожу, дівчину любити.
Бо я піду в полонину овечки доїти,
А ти підеш в Коломию головку гоїти.

У гуцульських співанках нема жіночих плачів через зраду. Гуцулка також тверда і горда, скупа на сльози. Гуцул воліє одружуватися з гуцулкою, бо вона краща від негуцулки. Гуцул розуміється на красі, сам її творить. Чоловіча та жіноча сорочка веселого вишиття. В ній перевага червоного кольору з різними нюансами, жовта і трошки зеленого. Гуцул не дається змудрувати. Він собі знає ціну. З Богом лягає, з Богом встає, тому й Бог йому дає.

Юрій ЧИГА

Закарпаття під прицілом ворожих сил

Срібна Земля – Закарпаття – й надалі знаходиться під прицілом ворожих сил, на перехресті антиукраїнських інтересів, у мінливих координатах світової геополітики. «Українське Закарпаття стало масштабним полігоном, на якому випробовуються нові стратегії гібридної війни й тактики підризу національних основ: це місцевий сепаратизм в обгортці політичного русинства, експансія московського православ'я, що люто поборює все українське, це і мадярські реваншисти, що марять великою Угорщиною у кордонах до 1918 року» – підкреслює Олександр Масляник у післямові «У координатах україноцентризму», яку написав до книжки Олександра Гавроша «Закарпаття під прицілом», який, коли багато з побратимів по перу «впали в летаргічну сплячку або ж загубились у лабіринтах експериментів та пошуку власної ідентичності через модерн і постмодерн, часто густо за довшеною формою гублячи зміст», не підносить патрони на передову, а прицільно стріляє сам.

«Це його війна. І моя. Наша» – пише Масляник, а я додаю – і наша теж! Тому що українцям Мараморощини доводиться «воювати» з тим самим русинським сепаратизмом.

О. Гаврош у своїй збірці публіцистики «Закарпаття під прицілом» подає в хронологічному порядку, розвиток ситуації, пов'язаної з ударами доморощених сепаратистів «русинів», Москви, яка прагне створити в Україні проблеми на самому кордоні з Євросоюзом та Будапешта, який ніяк не може змиритися з мріями про Велику Угорщину.

Угорським демократичним організаціям, які прагнуть закарбувати у віках свій шлях до нової батьківщини пам'ятником на Верховині, Гаврош пропонує ставити монументи, починаючи від далекого Уралу, а також (як на те пішло) спорудити пам'ятник російським козакам, які на чолі з генералом українцем Паскевичем відвідали походом Угорщину 1849 року, та радянським танкістам, які у 1956 році брязкали гусеницями бруківками Будапешта (*Національна безтакність*).

Не забуває автор ні першого секретаря Закарпатського крайкому Комуністичної партії Чехословаччини у 1933-1938 роках Олексю Борканюка, який написав працю (хоча не мав ученого звання) «Хто ми такі і куди належимо?», епіграфом до якої є кілька коротких гасел: «Геть з чехізацією! Геть з русотяпством! Геть з «русинством!»», стаття в якій Герой Радянського Союзу підкреслює:

«Чому ми звикли до назви русин? Тому що наш народ жив у довголітній неволі в ярмі мадярської буржуазії, яка називала його рутенами, упродовж сотень років наш народ присвоїв собі цю назву, замість справжньої – українець, мадярська буржуазія нам забороняла називатися українцями, так само як російська буржуазія забороняла називатися своєю назвою українцям на Великій Україні.

Україну російські імперіалісти називали Малоросією, українців – малоросами, Польський фашизм і тепер не хоче визнавати українську націю на Західній Україні. Західну Україну називає Малопольщею, а українців – малополяками. Чеські імперіалісти намагаються нас називати карпаторосами, або коли це їм не вдається, тоді називають нас русняками».

Той самий Борканюк пророче застерезив, що мають бути припинені експерименти зі створення так званої «русинської нації».

О. Гаврош пропонує простудіювати і промову з 1928 року депутата чехословацького парламенту, «представника поневоленого народу» Миколи Сидоряка, в якій він каменю на камені не залишив від русинства. (*Чи потиснув би руку Олекса Борканюк Івану Миговичу?*).

Автор заохочує не соромитись прадідівської самоназви «руський», бо за нею – тисячолітня традиція, починаючи з київських князів, а для позначення спадщини росіян є слово – «російський». Процеси заміни історичного етному «русь-

кий» на модерний «український» почався лишень у 1920-1930-ті роки й завершився у 1944 році. Олександр Духнович, найбільший наш будитель XIX століття, в одному з найвідоміших своїх віршів «Піснь народна руська (Вручаніє)» вісім разів (!) вживає слово руський (руський воздух, руський хліб, руська родина, руське слово тощо) і жодного разу – «русинський». Здавалося б просте питання, але його ніяк не можуть вирішити місцеві інтелектуали, які пишуть у своїх статтях про одні й ті ж географічні терени та одну історичну епоху, одні про «руських селян» і «руську мову», другі про «русинське населення», а треті про «карпаторуських діячів», а деякі теоретики неорусинства пропонують відмовитись від слова «русин» і перейти на назву «рутен». (*Руський чи русинський? Політичні вправи довкола історичної самоназви*).

Вперше проблема політичного неорусинства (себто відмежування від українства з намаганням творити окремий етнос) порушується 1989 року угорською пресою. Невипадково цій країні випала честь витягнути на Боже світло давно забуте гасло, адже саме в кабінетах угорських чиновників ще сотню років тому зароджувалась ідея окремішності угорорусинів, «мадярів греко-католицького віросповідання», як їх уже називали.

Отож у 1989 році в угорській пресі почали лунаєти голоси, що закарпатці – це добрі старі русини, які тисячу років жили в єдності з мадярами, а українцями їх зробив Сталін і комуністи. Певна річ, що такі думки перейшли й до угорськомовної преси Закарпаття, а звідти – й на ширше оточення (*Автономія Закарпаття: Народний Самовияв чи номенклатурний путч?*).

Після десяти років пропаганди русинства на Закарпатті мільйони закарпатців записалися українцями і тільки десять тисяч русинами. Співвідношення таке: 99% вважають себе українцями, менше одного відсотка – русинами. Приблизно такі ж дані підтверджують і результати соціологічних опитувань: абсолютна більшість закарпатців вважає себе частиною українського народу.

Що ж роблять невгамовні «народотворці»? Вони вимагають визнати оцей 1% окремим народом від інших 99% закарпатців, тобто створити два народи, де по суті є лиш один (*Не треба творити два народи там, де є тільки один*).

«Феномен політичного русинства – це феномен Магочі. (...) Магочі став ідеологом русинського руху, кон'юнктурно використавши період оксамовитих революцій та демократизацію в Центральній Європі. (...) Його приймали в Ужгороді ще за часів КГБ. (...) Я не бачу для політичного русинства перспектив. Воно не опанувало масами. Так, воно ще потриває якийсь час, бо Україна – демократична держава. Єдине, що дивує: чому Магочі досі не визнано персоною нон-грата?...» (академік **Василь Маркусь** – *Що думають про русинство видатні закарпатці*).

Скандально відомий дослідник Пол Магочі (Павло Роберт Магочій), творець міфу про четвертий східнослов'янський народ, є автором книжки «Народ нізвідки», якої завдання є очевидним: стати історичною Біблією для закарпатців.

По ній чітко видно, як здійснюється маніпулювання фактами з конкретною політичною метою: довести, що закарпатці не є українцями. Ця книжка так само далека від науки, як Магочі – від історичної правди, маніпулювання настільки очевидні, що для того, аби їх помітити, достатньо просто уважно читати самого автора.

Після вищезгаданої праці у поважному видавництві «Критика» вийшла солідна монографія Пола Магочі *Історія України* на 640 сторінок, в якій не існує жодного слова про четвертий східнослов'янський народ! У своїй праці Магочі послідовно проводить тезу, що русини – це історична назва українців, а Закарпаття є «українською землею» (*Маніпуляція Пола Магочі, або дві історії однієї історії*).

Михайло ТРАЙСТА

Вшанування наших пенсіонерів

Серет – 7 жовтня 2018

І знову буковинське стольне місто Серет удостоїлось рангу культурної віхи цього Богом обдарованого простору, принаймні для української меншини, проживаючої тут і в близьких до нього селах, а їх налічити легко до п'ятнадцяти. Такий атрибут зовсім не перебільшення якогось безпідставного локального патріотизму, а просто щире оцінення того, що Серет був центром української Бурси (загальної школи) української педагогічної школи, середньої школи з українським відділом, та того, що і по сьогодні існує такий відділ у місцевому коледжі ім. «Лацку Воде».

За піклуванням та фінансовою підтримкою Союзу Українців Румунії, зокрема повітової організації, в черговий раз організовано вшанування пенсіонерів української меншини Буковини. З невідомих мені причин, але вповні слушно, обрано було місто Серет, де старанно попрацювали члени проводу Сучавської філії Михайло Міхаєску-Анюк та Валентин Леонте, щоб створити відповідні умови для такої, завжди хвилюючої події.

Пунктуальні як справжні аристократи, о п'ятнадцятій годині зійшлися пенсіонери, більшість з них колишні випускники Серетської педагогічної або середньої школи. Ось чому я відновив з пам'яті наші серетські освітянські образи-святині.

При вході до гарно прибраного ресторану, названого «Коло вокзалу», тому що знаходиться саме біля залізничного вокзалу (не діючого нині, на жаль), організатори щиро вітали сеньйорів нашої української громади. Скоро місця елегантно накритих столів занято і Михайло Міхаєску-Анюк, в почесні газди, щиро вітає наших ветеранів, які «воювали» у післявоєнні часи, не в легких умовах, по всіх «фронтах»: освіти, адміністрації, економіки, політики, збройних сил, спорту, культури тощо. Наголошує на факті, що Серетська педагогічна школа достойно відповіла освітянським вимогам, головню у тих кризових часах. Вишколені тут вчителі розсіялись як біблійне добре зерно по всіх школах повіту Сучави, відповіли навіть домаганням для вчительських послуг зі сторони Мараморощини і Тульчі, де компактно проживають українці.

Запрошено до вітального слова найстаршого віком пенсіонера, вісімдесятчотирирічного Микола Майданюка, талановитого виконавця різних ролей в українських класичних п'єсах, поставлених на сцені Негостинського культурного дому в 50-60 роках минулого століття, відомого диригента хору «Червона калина» та оркестру мандолін «Негостинські струни», викладача фізкультури за фахом. З хвилюванням та скритою усмішкою на устах вельмиповажний сподвижник учительської еліти на ниві української культури не нарікав ні на мить на важкі умови, в яких виростили, виховувались і працювали його покоління, а наголошував на сьогоднішніх вимогах плекати рідну мову, просувати рідну культуру, затримувати та збагачувати славу духовну скарбницю наших дідів-прадідів.

Несподівано запрошено і мене до вітального слова. Хоча чимчикую по сімдесят другому, я завжди звертаюсь до ровесників чи старших відповідними словами: Дорогі молоді пенсіонери! Це не жартома, ані, Бог борони, навіть мінускульна неповага до цього вельми поважного статусу людини, а тільки з того що навчився від батька мого, коли піднімався бахурем, мудру річ: щоб поважати і зрозуміти людину і щоб вона тебе поважала і зрозуміла, то дивися їй тільки у вічі!

І з цим звиком я вітався з моїми бувшими колегами, знайомими, а їх більша-більшість, і читав у їхніх очах ту ж саму колишню любов до життя, до певних занять, чи то по фаху, чи якесь-то хобі, але найсильніше яскрава в зінціях радість зустрічі, безмежне задоволення з нагоди навіть коротенького поспілкування, бути разом, почути і, обов'язково, співати улюблених українських пісень.

Організатори доречно зорієнтувались і запросили для цієї невідривної від душі українця любові до пісні два славнозвісні артистичні буковинські колективи: вокальні гурти – «Полонинку» з гуцульської місцевості Палтіну та «Коломийку» з міста Серету. Треба додати, що останній – це складова Ансамблю «Коломийка», ансамбль прославлений і досконалим виконанням українських танців, а керує ним Зірка Янош, дочка Валеріяна Яноша (Небесне царство йому!),

колишнього відомого викладача музики в Сереті, диригента хору та групи інструментистів. Годиться пригадати, що В. Янош виготовляв власноруч скрипки та контрабаси, цимбали, на котрих грала вся його родина: дружина, дочка і обидва сини.

Носії української народної пісні дарували аудиторії перлини нашого мелосу і часто їхні виконання перетворювались у величезний хор, бо українці, як сказав хтось хитро-мудро, без пісні не можуть дихати. Я наблизився до «полонянок» з Палтіну, бо здавна шаную їх за те що так щиро шанують і зберігають гуцульський пісенний скарб. Більшість з них це жінки старшого віку, але так гарно й глибоко смислово звертаються одна до другої апелюючи «дівко». Отож, попросив у дівки Єлени Чуверки пояснити мені, як низовому козаку, суть такої верховинської коломийки: «Ішов гуцул з Коломиї,/ А гуцулка з Багни,/ Посідали під смереку,/ Шос собі забали.» І завдав їй таке запитання: що означає те «шос»? Зирнула вона миттєво з-під лоба, як тільки гуцулки вміють, і відповіла коротко і чітко: шос дуже добре!... Після гучних оплесків, під супроводом сопілки старшого легія Костана вони «попестили» публіку ще кількома побутово-сугестивними коломийками.

Попросив дозволу до мікрофона інший молодий пенсіонер – Михайло Георгі, відомий і свідомий буковинський українець, закоханий, як кажуть в народі, по вуха не тільки в Артемізію (дружину), але й в українську лірику. Подарував він побратимам «Баладу пенсіонера», а я попросив його визначити поняття «пенсіонер». Секундо-дочку-дві подумав і серйозно: сьогоднішній пенсіонер – це вчорашній парубок, який загубив ще одне «і»!... Сміючись, я додав: А у віршах? У віршах ..., похехекав він, це так: пенсіонери, пенсіонери! Ви – колишні піонери, Комсомольці й компартійці, І культури місіонери. Браво! – кажу серйозно – насправді це були діти і юнаки, котрі бачили в науці шанс вискочити з біди...

Підійшов до нас ще один молодий пенсіонер – Ілля Бербеничук, незрадливий «полюбовник» української жартівливої пісні. Бесіда з ним або починає, або кінчається жартом, а між ними ще щось проспівав. Кажу: ну, яка пісенька підходила б? Це зосім проста річ – відповідає, нібито серйозно – якщо ми три, то найкраще підходить всім відома: «Три діди, три діди,/ Полюбили бабу,/ А четвертий волоцюга/ Причепився ззаду...» Довгі оплески.

Приємний сюрприз подарували нам молоді та вельми талановиті виконавці української пісні Петро Шойман та отець Михайло Кобзюк. Їхні пісенні виступи викликали глибокі емоції та найтаємніші спогади молодості...

Подібні моменти продовжувались, а я підходив з фотоапаратом майже до кожного столу і пробував відкрити джерела того бадьорого настрою, навіть оптимізму і збагнув, що суть цього полягає у плеканні рідної культури. Майже всі присутні є або членами якогось-то артистичного колективу, або його наставниками. Молодими буди, ми відкривали себе у віршах і піснях, танцях, театрі, у народних традиціях та обрядах. Сьогодні цей духовний скарб подаровано молодим поколінням, а вони, в свою чергу, повторять оцю нескінченну естафету внутрішньої краси талановитого ества нашого етносу.

Отож, молоді організатори такого заходу, щиро дякуємо Вам і не забувайте жодного пенсіонера запросити на таке свято, бо позбавляється шансу побачити себе в майбутньому...

Євсебій ФРАСИНЮК

Фото автора

Михайло ГАФІЯ ТРАЙСТА

– Фрас би то потер мою Марію та й мою дурну довбню! Послухав фофню, і от до чого довів мене бабський розум, бо не хоче слухати чоловічого розуму, а лиш пилит та гризе: «Міха, давай купимо стрижки!» Та де нам до стрижок, Марі! – розтолкую босоркані, а вона все своєї: «Не видиш, што всі порядні газди тримають стрижки, тільки ми з козами, як стара Штефчиха». Гей, Марі, та хіба ми газди? З ким ти хоч рівнятися, з Мішком Ігнатовим, чи, не дай бог, з паном нотарішом?.. А її гейби нечисте залізло в голову: «Не гніви бога, Міха, бо в нас, хоч і нема землички багато, зате кінця города толока, хіба то не як наша? Будуть стрижки – буде вовна, я тобі капчури вовняні виплету».

Плів би єй чорт із дукою! Послухав її, купив, і ось до чого дійшов. Та ще й вітер сес у очі дує, як ковальський

Велика шкода

міх. Коби добрався до корчми, може, змилуєся хтось та дасть погарчик, бо клятий корчмар не дасть на віру. Ей нема, як колись то було – зайдеш до Лайби, чи до Шулима, ще й поріг добре не переступиш, а вони: «Чим вас угостити, пане Михайле?» Пане! Не як цей шмаркач: «Не маєте вуйку, грошей, то ні ближтеся до дверей корчми!» А Лейба та Шулим, забрав би бог диханіє тим фріцам, што їх забрали із села, і не питають за гроші, а: «Віддасте, пане Михайле, коли будете мати, не втікаємо із села!» А цей... А ось і корчмина, зайду хоч нагрітися, а може...

На вуйкове щастя, у корчмі за столом сидів Остап Червоний, найбільший картяш і гультай села, але зате в нього грошей повен черес.

– Куди ви, вуйку, в таку погоду? – запитав Остап

старого, мабуть, тільки через те, що корчмар, побачивши вуйка, навіть не відповівши на «Слава Ісусу...», занурив голову в товстий зошит.

– Ой, хоч не питай, синку, така погода, што пса гріх вигнати надвір, а я мушу іти до сільської хижі замельдувати шкоду, – відповів вуйко.

Остап гукнув на корчмаря, аби налив вуйкові порцію горівки, і, запросивши старого до свого столу, запитав:

– А в яку шкоду ви потрапили, вуйку Феріщак?

– Та хоч би ніхто не попадав у таку шкоду, як я. Відай, прийшла пошесть на стрижки, бо здихають, як мухи! – зітхнув вуйко.

– Не говоріть! – здивувався Остап.

– Так, синку, як ті мухи здихають.

– І велика у вас шкода? –

жаліючи старого запитав Остап.

– Велика, синку, велика – півстада мені скосила пошесть.

– Пів-ста-да-а-а! – зойкнув Остап.

– Півстада, синку, півстада! – підтвердив вуйко перехилиючи чарку.

Остап замовив ще одну чарку старому і питає далі.

– А скільки овець було у вашому стаді?

– Дві синку, дві овечки, як дві очі в голові, а тепер залишилась одна-однісінька на посміх людям.

Остап, не стримавшись, зареготав на всю корчму, а вуйко, випуливши на нього очі, перехилив і другу чарку, після чого, без «дякую» та без «будь здоров», вийшов з корчми, поспішаючи до сільської хижі шкоду мельдувати, бо то «лиш Марія довела його до такої шкоди», а тут ще й Остап Червоний, «дай му Боже здоров'я за почесунок!» насміявся з нього, чорт би го забрав з помийняком!..»

Було колись!

Прочитавши статті про фестиваль «Спів-життя» – XXV-ий випуск у часописі «Український вісник» /Євсебія Фрасинюка/ і «Вільне слово» /Христини Штірбець/, та «Curierul ucrainean» /Яреми Онищука/, я збагнув: ще не все пропало!

Чому? Тому що два автори із трьох, тобто Євсебій Фрасинюк та Христина Штірбець, згадали мене!

Хочу доповнити «посилання» Євсебія Фрасинюка, але спочатку мушу сказати, що він був ведучим всіх восьми фестивалів, що відбулися у Марицеї.

Перший випуск, так трапилось, відбувся 21 травня 1994 р. Маючи на увазі, що Дмитро Шведуняк та члени «Барвінок» не мали коли робити репетиції у робітну днину, вони сходилися на свято рівноапостольських Константина та Елени.

А у першу неділю після цього відбувся фестиваль.

Деякі фестивалі тривали два дні.

У суботу сходилися представники різних меншин, голови інспекторатів культури та шкільництва, навіть депутати. Тут були дебати та різні реферати.

На перших фестивалях приходило знімати Національне телебачення.

Ще з першого випуску фестивалю викладач Іван Фрасинюк /нині покійний/ вималював /він був викладач малювання/ значок /екусон/, який давали всім учасникам. Спершу екусони були на картоні, а згодом металеві.

Чомусь і цей звичай забувся.

На кожному марицейському фестивалі ансамблям вручали і кубок. Ці кубки робив майстер скляр Лівіу Фойчук із села Данила.

Висилаю фотографію ансамблю «Барвінок», яку я зробив два десятиліття тому перед домом культури села Марицея. Запитую за який час тут збудують новий будинок культури?

Микола КУРИЛЮК

Фото автора

Ансамбль «Барвінок»

Мамина казка про Білочку

В одному лісі жила Білочка. Вона дуже любила гратися зі своїми друзями – лісовими звірятками. На холодну зиму Білочка збирала горішки і клала їх у своє дупло на дереві. Одного разу вона повернулася з лісу та побачила, що її горішків немає. Білочка так засмутилася, що аж заплакала. Але треба було щось робити. Витерла вона очі хустинкою та пішла шукати зниклі горішки. А на зустріч їй йде Їжачок. Побачив він, що в Білочки очі засмучені та питає:

– Білочко, ти чого така сумна?

– Ой, Їжачок! Були в мене горішки зібрані на зиму. А сьогодні я прийшла з лісу додому, а їх немає. Що мені робити? Що я буду їсти взимку?

Шкода стало Їжачку Білочки і він сказав:

– Пішли зі мною!

Привів він Білочку до себе додому та дав їй багата яблук і каже:

– Ось тобі яблучка. Насуши їх на зиму.

– Дякую тобі, Їжачок! – сказала Білочка та пішла собі далі.

А Їжачок пішов до друзів – звірят і розповів їм про біду Білочки. Тоді вони разом пішли і назбирали у лісі дуже багато горішків. Усе принесли до Білочки і подарували їй.

– Дякую Вам друзі за турботу і допомогу! – щиро подякувала Білочка і запросила всіх у гості їсти яблучний торт.

Котик

Не знаю, в якомусь-то царстві жив собі чоловік, а в нього було три сини. От як умер батько, зостався їм спадок: млин, хлів і кіт.

– Нумо, – кажуть брати, – будемо ділитися.

От і поділилися. Старший собі узяв млин, середульший – хлів, а найменшому дали кота:

– Ти, – кажуть, – малий, тобі небагато треба!

Почув це молодший брат і почав тихенько плакати, а кіт лежить на печі та й промовляє лагідно до нього:

– Пане мій милий, пане мій любий! Чого ти плачеш?

– Як же, – відповідає хазяїн, – мені не плакати, що тільки один ти мені дістався?.. А що ж я з тебе матиму?

Котик йому каже:

– Не плач, мій пане, дай мені мішка, я піду, хліба дістану тобі і собі.

Узяв кіт мішка, набрав капустяного листя, пішов у хлів та й поклав там, де кролі водилися, а сам сів, стереже. То це прийде кролик, улізе в мішок, а кіт тоді з-за куца вискакує, зав'яжує мішка і несе до царя.

– Кланяється тобі, царю, – каже котик, – пан Запичанський і надсилає тобі дарунок!

Цар радіє, дякує гарно і велить насипати в мішок хліба. Ще й грошей дає. От котик приносить зерно, мелють його з хазяїном у братовому млині, – і мають вже хліб на обід.

Середульший брат якось довідався, що котик у його хліві кролів ловить, та й каже:

– Слухай, брате, не пускай свого кота до мене у хлів, а то – тільки ти його й бачив. Капосний звірюка, половину кролів подавив.

Пан Запичанський лежить собі на печі та й плаче, а котик і підгледів:

– Пане мій милий, пане мій любий, чого ти плачеш?

– Як же мені не плакати, – відповідає той, – якщо казав мій брат, що тебе вб'є, бо ловиш у його хліві кролів...

– Не плач, заспокойся, – мовить кіт, – усе буде гаразд!

От котик довідався, що цар зі своєю дочкою гулятиме біля річки. Прибігає додому та й каже:

– Пане мій милий, пане мій любий, ходім до річки!

– Чого?

– Та ходім! Тобі не знать чого, а ходім! Та роби те, що я тобі скажу: буде добре тобі і мені.

Прийшли до річки. Коли дивляться – і цар іде з дочкою. Котик і каже:

– Пане мій милий, пане мій любий, скидай сорочку та скачи у воду і кричи: «Рятуйте, хто в Бога вірує!»

Брат молодший сорочку з себе – та у воду. «Рятуйте! – кричить. – Рятуйте, хто в Бога вірує!» Цар і почув. А котик підбігає до нього та й каже:

– То пана Запичанського розбійники обідрали і у воду вкинули... Не дай, царю, йому загинути!

– Ой, лишенько, – скрикнула царівна – це того пана Запичанського, що прислав нам тих гарних кроликів?!

– Того самого, царівно! – каже хитрий кіт.

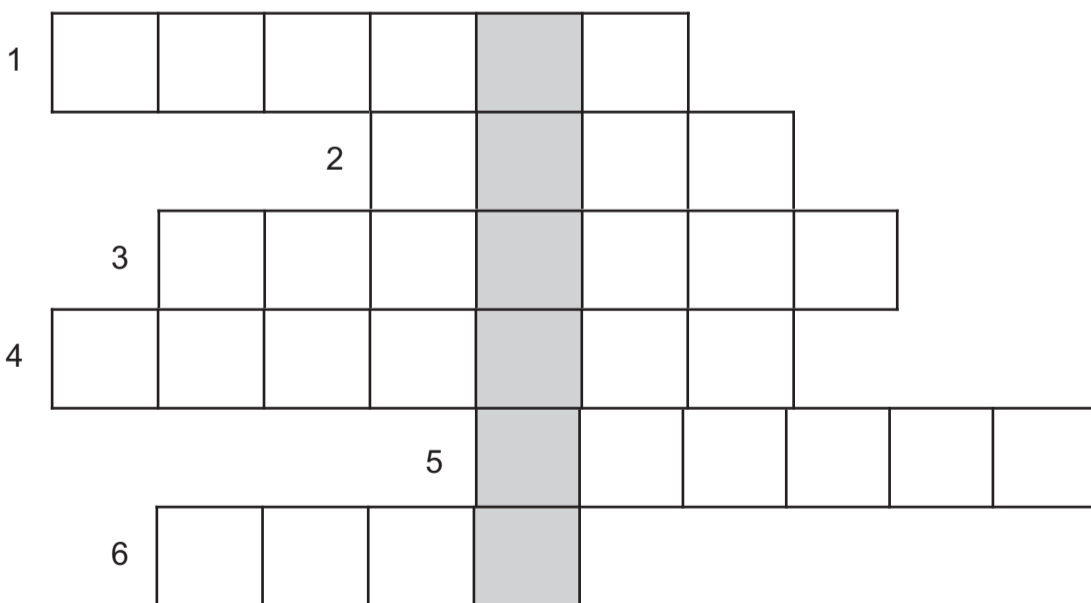
Цар як гукне до слугів. Назбігалось народу, рибалок, невід закинули і витягли бідолаху. Царівна й просить батька:

– Візьміть, тату, пана Запичанського у палац, він такий добрий і славний!

Цар посадовив молодшого брата поруч себе. У палаці його вдягли, причепурили... І царівні він так уподобався, що й поженили їх через кілька днів. І панові було добре, і хитрому котові.

КРОСВОРД

Мова – дивний скарб

1. Синонім до слова алфавіт.

2. З ким зустрівся Дороговказ.

3. Довідкова книга, у якій в певному порядку подано слова.

4. Що писав на уроці татарський хлопчик.

5. Що треба цінити в слові?

6. Що триває одну секунду?

Ключове слово – *прізвище вченої* – мовознавця.

(Відповідь на 15 стор.)

Ліна КОСТЕНКО

БІЛОЧКА ВОСЕНИ

На гіллячках, на тоненьких,
Поки день ще не погас,
Сироїжки та опеньки
Білка сушить про запас.

Так нашпилює охайно,
Так їх тулить на сосні
І міркує: а нехай-но
Ще побудуть тут мені!

Поки дні іще хороші,
Поки є іще тепло,
А як випадуть пороші,
Заберу їх у дупло.

Буде холодно на дворі,
Сніг посиплеться з дубів,
Буде в мене у коморі
Ціла в'язочка грибів!

А сьогодні... Де все ділось?
Білим снігом замело –
ні жоржин, ні чорнобривців,
наче їх і не було!

Біля ґанку вишня – біла,
наче знову зацвіла,
а ялинка на верхівку
білу шапку натягла.

Біло, тихо все навколо,
– хтось садок заворожив
і пухкий сріблястий килим
самоцвітами розшив.

Марія ПОЗНАНСЬКА

ОСІНЬ, НАША ОСІНЬ

Осінь наша, осінь –
Золота година,
Неба ясна просинь,
Пісня журавлина,

Але білочці не спиться.
Дятел стукає: тук-тук!
Щоб не вкрала їх лисиця
Або хитрий бурундук.

Катерина ПЕРЕЛІСНА

ЗАВОРОЖЕНИЙ САД

Ще учора чорнобривці
майоріли у садку,
і жоржини красувались
за шипшиною в кутку.

Бабиного літа
Довгі, білі коси...
І дорослі й діти
Люблять тебе, осінь.
Та не тільки славна
За свою ти вроду –
Урожай издавна
Ти несеш народу:
Щедра і дорідна,
Пахнеш ти медами,
Славиш край наш рідний
Зерном і плодами!

(Відповідь з 14 стор.)

1. Азбука

2. Мова

3. Словник

4. Диктант

5. Літеру

6. Мить

Анекдоти

Учитель викликає учнів до дошки. Двоє ледарів перелякалися й сховалися під партою. Учитель це помітив і говорить:

- Гей, ви, вилізайте! Сховатися вирішили?
- Та ні, ми тут ручку впустили, то й піднімаємо її.
- А чому вдвох?
- Та страшенно важка...

(Польща)

На екскурсії в зоопарку:

- Діти, хто скаже, чому в лева така велика голова? Мовчання. Врешті Джошуа знайшовся:
- А щоб він не виліз із клітки!

(Конго)

У зоопарку відвідувач питає:

- Цікаво, хто там плаває: гіпопотам чи його самиця? Школярик на це йому відповідає:
- Це цікавить тільки іншого гіпопотама!

(Кенія)

– Покажи, будь ласка, де розташована Франція. Учень безпорадно веде указкою по карті в районі Китаю.

- Ти що, не знаєш, де Франція?
- Та знаю – десь у Парижі...

(Філіппіни)

Цікаво знати:

Ляльки прийшли до нас із сивої давнини. У кожного народу вони були різними: в одних — кам'яними або дерев'яними, в інших — глиняними чи зробленими зі шкіри. Та існує лялька, яка була знаною усюди. Це мотана або вузликівка лялька, виготовлена з тканини і ниток. Її назва—мотанка. походить від слова мотати. Лялька-мотанка була здавна відомою як оберіг, тобто оберігала від усього злого дім, сім'ю, дітей, родичів, господарство.

Мені приснилося...

26 серпня у селі Палтіну, що у Сучавщині, відбувся XXV-ий випуск фестивалю «Співжиття».

На жаль, я був хворий і не був у Палтіну. Маючи на увазі, що я започаткував цей фестиваль /8 фестивалів відбулися у Марицеї, 1-7 та 15-ий/, і як каже мій друг Євсебі Фрасинюк: Миколо, тато фестивалів!

Я попросив викладача Дмитра Шведуняка, який керував ансамблем «Барвінок», та мого односельчанина Івана Кирилюка, щоб вони пішли на фестиваль, і вони це зробили.

Гарно їм дякую!

У ніч перед фестивалем я мав такий сон:

нібито мене нагородили дипломом, дали грошову премію і навіть заплатили за сьомий випуск фестивалю /2000р./! Ідеться про 7.000.000 леїв у ті часи. Тоді покійний Степан Ткачук не хотів заплатити мені «фактуру», а його тодішня права рука Дмитро Морган у присутності Степана Ткачука та Юрія Лукана, сказав мені, що він мені заплатить ту суму і взяв «фактуру». Мабуть, хтось забрав ті гроші, але не я!

Коли пробудився, я почав думати, що маю робити з грейцерами.

Я розказав сон Дмитрові Шведуняку та Іванові Кирилюку по телефону перед

тим, як вони рушили до Палтіну.

Але вони сказали, теж по телефону, як то колись казав нині покійний Дзюник Николайчук /коли я розказував йому мої сни/: «Дурне спало, дурне сніло»!

Значить, ніяких дипломів, ніяких грошенят!

Я маю на увазі вислати «Українському віснику», коротеньку історію тих восьми випусків Марицейських фестивалів «Співжиття». Думаю, що пан Михайло Михайлюк надрукує її.

То були тяжкі роки, багато турбот, одні допомагали, а інші...

Микола КУРИЛЮК

Фото автора

ДУШЕВНА ЕКСКУРСІЯ

Давно ми збиралися поїхати до знаменитого монастиря, збудованого після грудневої революції у Ботошанському повіті у комуні Кошула. Це монастир «ЗОСІН» – Храм церкви 16 серпня – Святих мучеників Бринков'яну: воевода Константин і його 4 сини – Константин, Штефан, Раду і Матей. Монастир стоїть серед поля, а люди, котрі вірують у Бога, приходять на святу божу службу.

Свята неділя. 7 жовтня український вокальний гурт «Негостинські голоси», вирішив поїхати

в екскурсію до монастиря. Гарний день, сонечко ще гріло, почало жовтіти і осипатися листя з дерев, раненько ще мряка була, але ми поїхали до монастиря «Зосін». Там знайшли гарну природу, наче куток раю. Члени нашого гурту подякували Богові за все те, що нам подарував, за те, що нас тримає в гурті і помолилися насамперед за здоров'я наше і всіх тих, що люблять щиро Ісуса Христа, Матір Божу і Святого Духа.

Були на святій літургії, послухали гарне казання, набрались позитивної енергії і поїхали до міста Ботошани. Там пообідали і походили по місту, бо сонечко лагідно гріло, а потім посідали в мікробус і почали співати українські народні пісні.

Феліція ГРИГОРАШ

Фото авторки

Подасмо нову адресу по інтернету нашої редакції:

E-mail: ukrainskyi.visnyk@gmail.com

Застереження

- * За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- * Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- * Надіслані до редакції матеріали не повертаються.
- * Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК UKRAINSKYI VISNYK

Шеф-редактор

МИХАЙЛО МИХАЙЛЮК

Редактор – Тереза ШЕНДРОЮ

Техноредагування і комп'ютерний набір: Тереза ШЕНДРОЮ

Редакція: Раду Попеску № 15, Бухарест

Телефони: 0212220755; 0212220737; 0212220748; 0212220724

Друкарня S.C.SMART ORGANIZATION S.R.L., Бухарест, Румунія

ISSN 1223-1614

Redacția: Radu Popescu Nr. 15, Sector 1, București, România